

=====

Π Α Λ Η Ξ Α Ν Α Μ Ν Η Σ Ε Ι Σ

=====

Ραδιοφωνική έκπομπή δια τήν 22 αν
'Ι ο υ λ ι ο υ, 1973, ημέραν Κ Υ -
Ρ Ι Α Κ Η Ν και ὥραν : 20.05-20.35.

=====

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ
ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ και ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ -
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦ ἡ ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

=====

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μιά ἐρώτησι ἔχω νά σοῦ κανω ἀπόφε ἀγαπητέ μου Δημήτρη.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τήν ἀκούω και εὔχομαι νά εἶμαι σέ θέσι νά σοῦ ἀπαντήσω.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Περνοῦσα λίγες μέρες πρίν ἀπό τήν Πλάια και εἶδα ἐκεῖνο
τό παλῆό μαρμαρένιο μνημεῖο πού τό ξέρουν ὅλοι σάν Φανάρι
τοῦ Διογένους... Γιατί νά λέγεται ἔτσι ; Τί σχέσι ἔχει ὁ
ἀρχαῖος κυνικός φιλόσοφος ~~καὶ~~ πού ζοῦσε ἄλλως τε στήν
Κόρινθο, μ' αὐτό τό ἀθηναῖκό μνημεῖο
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πρῶτα πρῶτα δέν εἶναι παλαιό ὅπως τό ἐχαρακτήρισες, ἀλλά
ἀρχαῖο. "Ἄλλο πρᾶγμα εἶναι ἡ παλαιότης και ἄλλο ἡ ἀρχαιότης
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτό τό καταλαβαίνω. Μποροῦμε νά χαρακτηρίσωμε σάν παλαιό
μνημεῖο, ἓνα κτίριο πού ἔγινε πεντακόσια, ἑξακόσια χρόνια
πρίν, ἀπό τήν Τουρκοκρατία, τήν Ἑνετοκρατία ἔστω. "Ὅμως
ἓνα μνημεῖο πού χρονολογεῖται ἀπό τήν ἀρχαία Ἑλλάδα και μά-
λιστα πρό Χριστοῦ, αὐτό εἶναι δικαίωμα ἀρχαῖο
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄξριβῶς. Καί αὐτό ἐδῶ. τό Φανάρι τοῦ Διογένους ὅπως τό
ἀπεκάλεσες... εἶναι πανάρχαιο.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἐγώ τό ἀπεκάλεσα ; "Ὅλος ὁ κόσμος ἔτσι τό ξέρει
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό πραγματικό ὄνομα τοῦ μνημεῖου αὐτοῦ, εἶναι Μνημεῖον τοῦ
Λυσικράτους. Αὐτός ὁ Λυσικράτης, ἦτανε ἓνας πλούσιος, πολύ
πλούσιος ἀθηναῖος πού ἤθελε ν' ἀφήσῃ ἓνα καλλιτέχνημα στήν
Ἀθήνα και ἔδωσε ἐντολή νά φτιάξουν αὐτό τό μνημεῖο
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί σκοπό εἶχε, τί χρησιμότητα αὐτό τό μαρμάρινο μνημεῖο ;

είχε βρεῖ τόν χώρο καπως στενό καί ἀκαταλληλο ἴσως γιά κάθε χρῆσι κι' ἐπειδή, κάτι εἶχε μάθει ἀπό ἀρχαία ἑλληνική ἱστορία ὅτι ὁ ἀρχαῖος Δημοσθένης εἶχε ~~ἀέθει~~^{καποιο} γλωσσικό ἐλάττωμα

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναί, εἶναι γνωστόν ὅτι ὁ Δημοσθενής δέν μπορούσε νά προφέρῃ τό ρῶ. "Αν πιστέψωμε στήν μετεμφύχωσι, δέν ἀποκλείεται νά πῆρες ἐσύ, ἀγαπητέ μου Δημήτρη, τό γλωσσικό ἐλάττωμα τοῦ Δημοσθένη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δές νά εἶναι ἀπ' αὐτόν ; δέν ἀποκλείεται. Τό κακό ὅμως εἶναι ὅτι κληρονόμησα μόνο τό μειονέκτημά του καί κανένα του πλεονέκτημα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ελα καί σέ πειράζω.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό ξέρω. Καί σοῦ ὑπόσχομαι σέ πρώτη εὐκαιρία νά σοῦ ἀνταποδώσω τό πείραγμα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κέγαμε λοιπόν ὅτι ὁ γαλλος περιηγητής πού εἶδε τό ἐσωτερικό τοῦ μνημείου τοῦ Λυσικράτους, ἔβγαλε τό συμπέρασμά του ὅτι...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οτι ἐκεῖ μέσα κλεινότανε ὁ Δημοσθένης καί ἔβγαζε λόγους μόνος του, φωνάζοντας καί οὐρλιάζοντας ἴσως γιά νά μάθῃ νά μιλάῃ... καί οἱ καπουτσίνοι, βγάλανε κι' αὐτοί τό συμπέρασμά τους ὅτι αὐτό τό κτίριο, αὐτό τό μνημεῖο θά ἦτανε Σχολή τοῦ Δημοσθένους.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί ὅπως εἶναι φυσικό, θά τό πιστεύανε αὐτό γιά πολλά χρόνια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Εως ὅτου, γύρω στά 1800, πρίν ἀπό τήν Ἐπανάστασι τοῦ 21, ἓνας ἄλλος ἀρχαιολόγος, ἐξεταζοντας τήν ἀγορά τῆς ἀρχαίας Ἀθήνας, δηλαδή τό μέρος ὅπου βρισκότανε ἡ Ἀγορά, εἶπε ὅτι κάπου ἐδῶ κοντά ἐγύριζε ὁ Διογένης μέ τό φανάρι του, ὅταν ἔλεγε ὀτιζητοῦσε ἄ ν θ ρ ω π ο, μέ τό φανάρι μέρα μεσημέρι, ὑπνοῶντας, ἐπειδή αὐτός ἦτανε Κορίνθιος, ὅτι δέν ὑπῆρχαν ἄνθρωποι, στάς Ἀθήνας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τό μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους, πού τό πιστεύανε γιά Σχολή τοῦ Δημοσθένη, ἄλλαξε πάλι ὄνομα καί ἔγινε Φανάρι τοῦ Διογένη. Ἀκατανόητο αὐτό.

ΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ακατανόητο βεβαίως, μὰ τήν ἐποχή ἐκείνη τῆς ἀγνοίας
 ὁ κόσμος ἐπίστευε ὅτι κι' ἄν τοῦ λέγανε. Καί μ' ὄλο πού
 ὁ πρῶτος ἐφορος 'αρχαιοτήτων, ὁ γερμανός Ρός ἐπί "Οθωνος
 εἶπε σαφέστατα ὅτι πρόκειται γιά τό μνημεῖον τοῦ Λυσικρά-
 τους, ὁ κοσμάκης ἐξακολουθοῦσε νά λέη αὐτό τό μνημεῖο
 καί ὄλητήν περιοχή : Φανάρι τοῦ Διογένους. Σκέψου λοιπόν
 Γιάγιο ἀγαπητε ὅτι ἔως τά 1880, δηλαδή ἐδῶ κι' ἐνενηντα
 χρόνια, ὑπῆρχε κάπου ἐκεῖ κοντά ἓνα καφενεδάκι μέ τήν
 πινακίδα : Καφενεῖον ὁ Φανός τοῦ Διογένους κι' ἐκεῖ κατα-
 σταλλάζανε ὄλοι οἱ κανταδόροι ὕστερα ἀπό τίς καντάδες τους
 καί ἀσφαλῶς θα σιγοφιθυρίζανε κάποια ἀπό τίς ἐπιτυχίες
 τῆς παληᾶς ἐποχῆς, ὅπως τήν Τρελλή Ξανθοῦλα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Τρελλή Ξανθοῦλα

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

"Ἦτανε ἡ ἐποχή Γιάγιο μου πού οἱ ξανθές ἦτανε λιγοστές στήν
 'Αθήνα καί κάνανε μεγάλη ἐντύπωση γιὰτί τίς περνούσανε ὄλες
 γιά ξένες, γερμανίδες ἢ ἐγγλέζες

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Αὐτός ὅμως ὁ θαυμασμός πρὸς τίς ξανθές δέν κράτησε πολύ
 γιὰτί γύρω στά 1912, μετά τούς Βαλκανικούς πολέμους, ἔφθασε
 στήν 'Αθήνα ἡ μόδα τῶν ξανθῶν μαλλιῶν καί οἱ μισές ἀθηναῖ-
 ες γίνηκαν ξανθες μέ τό βάψιμο τῆς ἐποχῆς, τό δξυζενέ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Κι' ἔχομε κι' ἓνα σατυρικό ντοκουμέντο γι' αὐτήν τήν μόδα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

'Ασφαλῶς ἀπό τόν Σουρῆ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

"Οχι, ἀπό τόν ἀλησμόνητο Τίμο Μωραϊτίνη, ὁ ὁποῖος εἶχε
 γράφει ... Διάβασέ 'το ἐσύ Γιάγιο.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Για νά ἰδοῦμε τί γράφει ὁ Μωραϊτίνης...

Πᾶψε τώρα γιά ξανθοῦλες
 τίς καντάδες τίς θλιμένες
 γιὰτί πήρανε κι' οἱ δοῦλες
 + ὑψηλά τόν ἄμανέ
 καί μικρές δεσποινιδοῦλες
 ὡς καί γεροντομπασμένες
 ὄλες ἔγιναν ξανθοῦλες
 φυσικές μέ δξυζενέ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Αυτούς τούς στίχους του, ο Μωραϊτίνης τούς άπηύθυνε
σ'έναν - υποτίθεται - βραδυνό τραγουδιστή, σ'έναν καντα-
δόρο μέ άλλα λόγια καί εξακολουθοῦσε παρακάτω : Διάβασε
πάλι Γιάγιο

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

(Διαβάζει)

Τώρα οί παληές οί κουκλες
μέ τίς καστανές τίς μπούκλες
εἶναι ξευζεναρισμένες
καί ξανθές σάν ξεπλυμένες
κι'άν φιλήσης ένα βράδυ
μιά κυρά περιωπής
θά σοῦ μείνη κοκκινάδι
ὄχι ὄμως τῆς ντροπῆς !...

Κοκκινάδι από κοραγιόνι
κι'ή γιαγιά, στό παραγῶνι
βλέποντας τήν ἐγγονή της
ἀπ'τό χρῶμα παρδαλή,
λέει μέ τήν σβηστή εωνή της :
- Πάει, χάλασε ἡ Πλάσι
κι'ή γυναῖκα ἔχει χαλάσει
δίχως ἄλλο, πιό πολύ !...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βλέπεις λοιπόν ; Ἡ διαφορά μεσαξύ Σουρῆ καί Μωραϊτίνη,
εἶναι ὅτι ὁ Σουρῆς στούς στίχους του, φαίνεται σατυρικός
γιά τήν ἐποχή του, ἐνῶ ὁ Μωραϊτίνης, εἶναι εἰρωνικά νοσταλ-
γός γιά μιά ἐποχή πού ἔχει περάσει.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Νά σοῦ πῶ κάτι ; Ἀπ'τούς παλαιούς σατυρικούς, δέν ξέρεις
ποῖόν νά πρωτοθαυμάσης... Τόν Σουρῆ, τόν Μωραϊτίνη, τόν
Λασιαρῆτο, τόν Μολφέτα, τόν Πολύβιο Δημητρακόπουλο...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί παραλείπεις ἕναν ἄλλον, ἐπίσης ση,αντικό πού ἔχει μεί-
νει ἄγνωστος σήμερα. Τόν Σοφοιλῆ Καρύδη

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Σοφοιλῆ Καρύδη ; Νομίζω ὅτι κάποτε τό εἶπαμε αὐτό τό ὄνομα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ναί, σποραδικιά, ἐδῶ κι'ἐκεῖ, ἔχομε ἀναφέρει μερικούς σημα-
δικούς του στίχους πού σφύζουν ἀπό χιοῦρο καί σκληρή σά-
τυρα. Ἦτανε ὄμως μᾶλλον λαϊκός σατυρικός καί ἔτσι δέν μπό-
ρασε νά ἐπιπλεύση.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Έβγαζε καμμιά έφημερίδα σατυρική αυτός ό Καρύδης ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βέβαια, εξέδιδε τό " Φως " μιá σατυρική έφημερίδα . πού τήν έγραφε όλη μόνος του, ηέ τήν περισσότερη ύλη της μέ στίχους κάτω από τόν τίτλο τής έφημερίδας του, τό " Φως " είχε μονίμως ένα δίστιχο, πάντα τό ίδιο : Καί ό Δεΐνας καί ό Τάδες - είναι όλοι μασκαράδες.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί δέν τοϋ κάνανε καμμιά ιστορία γι' αυτό ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μία μύθο ; Πολλές καί σχεδόν κάθε μέ ρα. Πολλές φορές έφαγε άγριο ξύλο, όχι μόνο γιά τό δίστιχο αυτό, μά γιά πολλά άλλα σατυρικά του. Φυσικά τοϋ ^επέδειξαν κάποτε νά αφαιρέση τό δί-στιχο, μά ό Καρύδης δέν τό αφήρεσε, αλλά προσέθεσε από κάτω άλλο ένα δίστιχο γιά τόν εαυτό του : Καί ό Δεΐνας καί ό Τά-δες - είναι όλοι μασκαράδες - κι' ό δυντάκτης τοϋ Φωτός - μασκαράς είναι κι' αυτός !...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' έτσι θά καθησυχάσανε τά πνεύματα αφού έσατύριζε καί τόν εαυτό του άκόμη. Άλήθεια, πότε έδρασε περίπου αυτός ό Σοφο-κλής Καρύδης;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Η μεγάλη του άκμή, σημειώθηκε άκριβώς πριν ένατό χρόνια ~~από τήν 1875~~ από τά 1860 έως τά 1875 . Καί τήν έποχή εκείνη ό Σοφοκλής Καρύδης δέν έσατύριζε μόνο τούς πολιτικούς μά τά έβαζε καί μέ τίς γυναίκες τής έποχής του καί ιδίως μέ τήν Μόδα. Καί πρέπει νά ξέρης αγαπητέ μου Γιάγιο ~~ότι~~ ότι από τόν σατυρικό Σοφοκλή Καρύδη τοϋ 1866 μαθαίνομε λεπτομέρειες άγνωστες γιά τήν γυναικεία μόδα. 'Ορίστε , διάβασε έδώ νά μαθουν κι' οί άκροάτριές μας
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Θα είναι ένδιαφέρον κάτι τέτοιο. Γιά νά δοϋμε...
- (Διαβάζει) Τής 'Αθήνας τά κορίτσια έπεσκέφθην ένα ένα όλα είχαν Γαριβάλδην, κρινολίνα φουσκωμένα
- Τά κρινολίνα ξέρομε τί ήτανε. Φοϋστες πολύ φαρδειές, φουσκω-τές μέ καλαθόπλεγμα από κάτω γιά νά είναι σφαιροειδεΐς.
- "Ομως ό Γαριβάλδης, τί νά ήτανε άραγε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πολλούς παλαιούς έρώτησα καί κανέναν δέν θυμότανε, μά βγά-
ζω ένα συμπέρασμα... 'Ο Ριτσιότι... Γαριβάλδι, ήτανε ένας ίτα-
λός πολεμιστής, πού είχε διοργανώσει ένα σώμα έθελοντών καί
πήγαινε νά πολεμήση όπου πίστευε ότι ένας λαός άδικεΐται
καί χρειαζότανε βοήθεια. 'Η στολή τών άνδρών του σώματός
του άπετελεΐτο από ένα κόκκινο άμπέχονο καί μαύρο πανταλόνι
καί τό έθελοντικό του σώμα, έλέγετο " Σώμα Γαριβαλδινών
'Ερυθροχιτώνων ". 'Αχρίζεις νά μπαΐνης στό νόημα ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Ασφαλώς μπήκα στό νόημα. Πολλές φορές οί στρατιωτικοί σ' ό-
λον τόν κόσμο, έδάνεισαν τά όνόματά τους στην ~~μόδα~~ γυναικεία
μόδα. Δηλαδή δέν τά έδάνεισαν έκουσίως, μά ή Μόδα τούς τά άρ-
παξε καί τά έχρησιμοποίησε. Θυμήσου στά χρόνια μας άνόμη-
τίς γυναικείες ζακέττες Μοντγκόμερυ, θυμήσου τά γυαλιά Μάν
"Αρθουρ πού ήτανε τής μόδας μετά τόν δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.
Θυμήσου τό κτένισμα τών γυναικών ά-λά-Μπουλανζέ, πού έμιμεΐτο
τά μαλλιά του γάλλου στρατηγού Μπουλανζέ... "Ετσι λοιπόν ή
Μόδα του 1856 μιμήθηκε φαίνεται τά άμπέχονα τών Γαριβαλδινών
'Ερυθροχιτώνων, μέ κάποια έφαρμοστή στό σώμα ζακέττα κόκκινη
πού τήν άποιαλοΐσε : Γαριβάλδι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο. Κάτι τέτοιο ήτανε φαίνεται αυτό τό γυναικείο ροΐχο
του περασμένου αΐωνα. Καί τώρα μπορούμε νά προχωρήσωμε στά
σατυρικά του Σοφοκλέους Καρύδη, ό όποιος θεωροΐσε όλες τίς
γυναΐκες άνατάδεκτες, σιληρές καί χωρίς καρδιά

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ισως γι' αυτό τίς έσατύριζε. "Ομως από τήν φράσι πού είπες :
Χωρίς καρδιά, μου θυμισεσ ένα παλαιότατο τραηοΐδι μ' αυτά τά
θέμα : Χωρίς καρδιά, πού δέν θα ήτανε ασιοπο νά μās τό έλεγε
ή Κλειώ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Χωρίς καρδιά...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί... τώρα μπορούμε νά επιστρέψωμε στά σατυρικά του Καρύδη. . . .
 ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Εσύ θά επιστρέψης Γιάγιο. 'Εσύ κρατᾶς τὸ χαρτί μέ τούς στί-
 χους. . . .

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Α ναί. Τίτλος : Αἱ ωραῖαι τοῦ 1866.

Τῆς Ἀθήνας τὰ κορίτσια ἐπεσιέφθην ἕνα ἕνα
 ὅλα εἶχαν Γαριβάδην, κρινολίνα φουσιωμένα
 μέ καλάθι ἀπό κάτω, μέ καλάθι ἀπό μπανέλλες
 καί πιό μέσα, πανναλόνη μέ λευιές, λεπτές, δαντέλλες
 πού ἐφαίνοντο ἐλαφρῶς

ὅπως φαίνεται στό κῦμα τῆς θαλάσσης ὁ ἀφρός.
 Κάθε μας κορίτσι εἶχε μιάν ἰδέα στό κεφάλι
 πῶς αὐτή εἶναι ὡραία εἰς τόν κόσμον κι' ὄχι ἄλλη,
 πλήν ἀπ' ὅλες μί α νέα
 μοῦ ἐφάνη ὡς ὡραία.

Ἦτο μιά καλοφτιαγμένη, ἀλλά μέ μυαλό κουκουτσι
 καί κοντά εἰς ὅλα τ' ἄλλα, μέ μιά γλῶσσα σάν παποῦτσι
 Ἄλλη ἔχει ὡραῖα μάτια, εἶχε καί γαῖτάνια φρύδια
 πλήν τῆς ἄρεσαν ἀσμένως τὰ ερωτικά παιγνίδια
 ἄλλη, σῶμα κυπαρ ἴσσι κι' εἶναι λεπτοκαμωμένη
 μά ἔχει στήθος σάν σανίδα καί καλά ροκανισμένη.
 Τώρα, ἂν θέλετε νά εἶπω ποία τάχα εἶναι ἐκείνη
 πού μοῦ φαίνεται ὡραία. . . . εἶναι κάποιο φιγουρίνι
 πού ἡ κάθε ἀθηναία, μέ λαχτάρα τό κοιτάζει
 καί πιστεύει πῶς τοῦ μοιάζει ! . . .

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, αὐτά ἔγραφε ὁ Σοφοιλῆς Καρύδης στά 1866 καί πρέπει
 νά προσθέσω ὅτι ἡ λέξις φ ι γ ο υ ρ ί ν ι πού χρησιμοποιεῖ
 μόλις τότε εἶχε λανσαρισθεῖ στήν Ἀθήνα, ἀπό ἕνα ἰταλικό
 περιοδικό μόδας πού εἶχε τίτλο : Φιγκουρίνι ντέ λά μόντα,
 δηλαδή : σχέδια, εἰκονογραφήσεις τῆς μόδας, στόν πληθυντικό.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί φυσικά οἱ Ἕλληνες πήρανε αὐτόν τόν πληθυντικό φ ι -
 γ κ ο υ ρ ί ν ι καί τό ἔκαναν οὐδέτερο καί στόν ἐνικό :
 τό φιγουρίνι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βλέπεις λοιπόν Γιάγιο, ὅτι διαβάζοντας παλαιούς σατυρικούς
 καί εὐθυμογράφους, βρίσκομε καί πῶς ἔφθασαν μερικές ξένες
 λέξεις στήν σύγχρονη γλῶσσα μας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Ἐκεῖ ὅμως πού εἶναι ἀνυπέρβλητος ὁ Καρύδης, εἶναι ἡ πολιτική του σάτυρα πού ἀποτελεῖ κυριολεκτικό μαστίγωμα γιά τούς πολιτικούς τῆς ἐποχῆς τοῦ 1860, ἑκατόν δέκα χρόνια πρίν

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ναί, τήν ξέρω αὐτήν τήν σάτυρα πού ἐπιγράφεται : 'Αποχαιρετισμός τῶν βουλευτῶν ". Καλά τό εἶπες ὅτι εἶναι μαστίγωμα τῶν πολιτικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, γιατί δημοσιεύθηκε στό " Φῶς " τοῦ Καρύδη στά 1860, ὅταν κάποτε ὁ " Ὄθων διέλυσε τήν Βουλή καί ὁ Καρ' δης ἔβαζε τούς βουλευτάς νά λένε :

" Ἐχε γειά λοιπόν Ἀθήνα, πολυτάλαντον Ταμεῖον
μαγειρεῖτα καί ταβέρνες καί μεγάλο καφενεῖον

Ἐχε γειά καί σύ πιστό μου καί χαριτωμένο " ναί " μου
νά σέ ἐμφωνήσω πλέον, δέν θά δυνηθῶ ποτέ μου.

Σέ ἀφήνω λυπημένος ὁ Ἀθήνα... ἔχε γειά

πάω πάλιν νά βοσκῆσω εἰς τόν τόπο μου τραγιά ! ...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Μέ ἄλλα λόγια, ὁ Καρύδης ἐθεωροῦσε τότε τούς βουλευτάς κατάλληλους μόνο γιά τσοπάνηδες καί γιδοβοσκούς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Αὐτό τό βουλευτικόν τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς, γινότανε πάντα στόχος εἰρωνείας καί σατύρας, ἀφοῦ καί ὁ Σουρῆς ἀκόμη ~~εἶπε~~ σατυροῦ τούς βουλευτάς τῆς ἐποχῆς του. λίγο αργότερα στά 1880 καί γράφει :
Κι' ἄν δέν ἔχεις τά προσόντα καί ἄπως γιά νά βορευτῆς
εὔρε λίγους ψηφοφόρους γιά νά γίνης βουλευτής
κι' ὅταν βουλευτής θά γίνης, δίχως ἄλλο θά φροντίζης
κάθε σου συμπατριώτη, κάπ ου νά τόν δορίζης
κι' ἔτσι ὅλους σου βεβαίως τούς πολιτικούς σου φίλους
θά τούς δῆς κι' ἄνευ προσόντων, δημοσίους ὑπαλλήλους
ξένοιαστοι κι' αὐτοί νά ζοῦν
τό δημόσιον Ταμεῖον διαρκῶς ν' ἀπομηζοῦν.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

" Ἦτανε ἡ ἐποχή τῆς περίφημης Συναλλαγῆς καί τῆς Φαυλοκρατίας ὅπως τήν αποκαλοῦσαν τότε. Κάθε πολιτικός πού ἐρχότανε στήν ἐξουσία, ὑποσχότανε νά καταργήσῃ τήν συναλλαγή καί ἐφρόντιζε νά κάνῃ χειρότερα ἀπό τόν προκάτοχό του.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Κι' ἔτσι ἡ Φαυλοκρατία συνεχιζότανε μέ πρόγραμμα συστηματικό.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Όπως καί ο ρομαντισμός της εποχής, πού δέν ἔλεγε νά σταματήσει ἀφοῦ οἱ ἀθηναῖοι κανταδόροι, μ' ὄλα τά νέα τραγούδια πού ἔβαγιναν κάθε τόσο, ἐξακολούθουσαν νά λένε τά παλαιότερά τους. Καί τακτικώτατα, σχεδόν κάθε βράδυ οἱ δρόμοι τῆς Ἀθήνας, τά στενά δρομάκια δηλαδή, ἀντηχοῦσαν ἀπό τό τραγούδι : Τί ὦραϊα πού 'ναι τό βράδυ... ὅταν βγαίνη βγαίνη τό φεγγάρι...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Τί ὦραϊα πού 'ναι τό βράδυ
ὅταν βγαίνη τό φεγγάρι
ἕνας νέος ν' ἀκομπανιάρη
καί μιά νέα νά τραγουδή...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Οἱ κανταδόροι, ἦτανε μιά ἀπό τίς πληγές τῆς νυκτερινῆς γαλήνης καί τοῦ ὕπνου τῶν διλησύχων παλιτῶν. Τί τρόπους ἐμηχανεύοντο οἱ παλαιοί νοικοκυραῖοι γιά ν' ἀποφύγουν τοὺς κανταδόρους δέν τό φαντάζεται κανείς. Ἐνας κουβᾶς μέ βρώμικο νερό ἀπό σφουγγάρισμα, ἦτανε τό συνηθέστερο μέσον γιά νά κἀνή τοὺς κανταδόρους ν' ἀπομακρυνθοῦν. Ἄλλος τρόπος ἦτανε τὰ σκυλιά.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Τά σκυλιά ; Δηλαδή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Τὴν ἀρχὴ τὴν ἔκανε ἕνας νοικοκύρης στὴν Νεάπολι, κοντά στὴν καινὴ ὕργια πλατεῖα - τότε - τῶν Ἐξαρχείων. Εἶχε ἕναν μαντρόσκυλο στὴν ἀύλῃ του πού μόλις περνοῦσαν κανταδόροι τραγουδώντας ἔβγαينه εἰς καὶ τοὺς γαύγιζε ἄγρια. Φυσικᾶ παίρνανε δρόμο οἱ κανταδόροι, γιατί πολλοὶ εἶχανε φύγει ἀπὸ τὴν καντάδα μέ μισὸ πανταλόνι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Ὅμως τὰ σκυλιά γλ ὕγορα σταματήσανε ὅπως ἔχω ἀκούσει, γιατί ὅταν ἄρχιζε τὰ γαυγίσματα ἕνα σκυλί, ἄρχιζε καί τῆς γειτονικῆς ἀύλης τό σκυλί καί τῆς παρακάτω καί τῆς ἄλλης ὥστε σέ λίγο, ἂν ἔφευγαν οἱ κανταδόροι, ἡ συναυλία τῶν σκυλιῶν ἐξακολούθουσε μέ τὰ ἴδια ἀποτελέσματα τῆς διαταράξεως τῆς νυκτερινῆς γαλήνης...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Κι' αὐτήν τήν πληροφορία, τήν βγάξομε σάν συμπέρασμα ἀπό ἓνα σχόλιο ἐφημερίδος τοῦ 1887, πού σημειώνει :

Οἱ κύνες διά τήν καταδίωξιν τῆλ' καντάδας ἀποδεικνύονται ἐπικίνδυνοι διά τήν γαλήνην τῆς πόλεως. Διότι ὅταν οἱ νυκτερινοί τραγουδισταί διακόψωσι τό ἄσμα των, ἡ συνουσία τῶν γαυγισμάτων ἐκαιολουθεῖ ἀτελείωτος μέχρι πρωΐας. " Ἄς φροντίσῃ ὁθεν ἡ Χωροδουλακὴ νά ρίπτῃ φόλαν εἰς τοὺς ὑλατοῦντας κύνας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πραγματικά φαίνεται ὅτι ἡ κατάστασις μέ τά σκυλιά τῆς Ἀθήνας εἶχε γίνῃ ἀνυπόφορη, διότι κάποτε ὅταν ὁ Γεώργιος Σουρῆς ἐταξίδεψε στήν Κωνσταντινούπολι, ἔγραφε ἀργότερα κάνοντας μιά περιγραφή :

~~Εἶπα~~ Ἄ ἀσπῆ, χαμάληδες, σκυλιά
αὐτά τά τρία ὄντα,
τῆς Κωνσταντι νουπόλεως εἶναι τά προϊόντα.

Καί τότε τοῦ ἀπήντησε ἓνας ἀθηναῖος, ἀνώμυμος σατυρικός :

Τήν Ἀθήνα, πού τήν βάζεις - Σιὸρ Σουρῆ ὅταν γκρινιάζῃς
γιά τῆς Πόλης τά σκυλιά - καί γιά μᾶς δέν λές μιλιὰ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί ὁ Σουρῆς φυσικά τό ἐβούλωσε. Τοῦ εἶπανε οἱ φίλοι του :

Δέν θά τοῦ ἀπαντήσῃς ; Τί νά τοῦ πῶ ; " Ἐχει δίκαιο... ὅ τι καί νά τοῦ πῶ, θά βγῆ κι' αὐτός νά μοῦ ἀνταπαντήσῃ γιά τόν δικό μου τόν σκύλο...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Εἶχε καί ὁ Σουρῆς στό σπίτι του σκυλί ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ " Ἐνα ἱστορικό σκυλί, γιά τό ὅποῖον θά μιλήσωμε ἄλλη φορά

Γιά τήν ὥρα, ἄς τελειώσωμε τήν φλυαρία μας μέ κανένα τραγοῦδι...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Αὐτά τά μάτια τά γλυκά...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.